

นายวีระศักดิ์ จาตุโณปถัมภ์ : สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราช : การวิเคราะห์และตีความหมายเชิง
มานุษยวิทยา (THE SYMBOL OF PRA SYAMADEVADHIRAJ : AN ANTHROPOLOGICAL
ANALYSIS AND INTERPRETATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ ;
250 หน้า. ISBN 974-03-0810-4

พระสยามเทวาธิราชนั้นเชื่อกันว่าเป็นเทพที่ให้ความคุ้มครองแก่ประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว แต่เพิ่งจะสร้างเป็น
องค์ขึ้น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้เอง ด้วยทรงเชื่อว่ากาที่เมืองไทยเรามีเหตุการณ์ที่มิชอบจะต้องเสีย
อิสรภาพมาหลายต่อหลายครั้งแล้ว แต่เมื่อใดที่มีเหตุรอดพ้นได้เสมอมา เสมือนจะมีเทพยดาองค์ใดองค์หนึ่งที่คอยพิทักษ์รักษาอยู่
จึงสมควรจะทำรูปเทพพระองค์นั้นขึ้นไว้สักการบูชา จึงโปรดให้พระองค์เจ้าประดิษฐวรการ นายช่างเอกกรมช่างสิบหมู่ ปั้นหล่อ
เทวรูปสัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชขึ้น แล้วโปรดให้เชิญเชิญไปประดิษฐานไว้ที่พระที่นั่งทรงธรรม ภายหลังต่อมาพระที่นั่งทรง
ธรรมถูกหรือลงหมดเพราะไทรมามากเหลือกำลังที่จะรักษาไว้ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดให้เชิญเชิญ
เทวรูปสัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชไปประดิษฐานที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณในพระบรมมหาราชวังจนถึงปัจจุบัน

พระราชนิพนธ์ของหลวงพระสยามเทวาธิราชเป็นพระราชนิพนธ์ที่สืบเนื่องมาจากการพระราชนิพนธ์ของพระครูคุณเลี้ยงพระครูจีน เพราะใน
รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ว่าชาวจีนนำของมาถวายในเทศกาลตรุษจีนเป็นจำนวนมากมาถวาย
ของเหลือ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการพระราชนิพนธ์ของพระครูคุณเลี้ยงพระครูจีนขึ้น ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่
หัว เมื่อทรงสร้างพระสยามเทวาธิราชขึ้นแล้วก็โปรดให้เชิญพระสยามเทวาธิราชไปร่วมตั้งสังเวยในการพระราชนิพนธ์ของพระ
ครูคุณเลี้ยงพระครูจีนในวันขึ้น 1 ค่ำเดือน 5 ก็โปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระสยามเทวาธิราชออกร่วมบวงสรวงในพระราชนิพนธ์ดังกล่าว
ด้วย ดังนั้นพระราชนิพนธ์ของหลวงพระสยามเทวาธิราชในปัจจุบันจึงกระทำในวันขึ้น 1 ค่ำเดือน 5 ตามประเพณีนิยมว่าเป็นวันขึ้นปี
ใหม่ทางจีนทศวรรษของไทยแต่เดิม โดยอนุวัติตามโบราณราชประเพณีที่มีมาแต่ครั้งรัชกาลที่ 4 และรัชกาลต่อ ๆ มา

สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชนั้นประกอบไปด้วยสองส่วนคือความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพระสยามเทวาธิราช และ
เทวรูปสัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราช ทั้งสองส่วนเป็นองค์ประกอบของกันและกันที่จะทำให้สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชมีความ
สมบูรณ์ สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชมีลักษณะเด่น 3 ประการคือ 1. สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชเกิดจากการนำเอาเหตุผล
กับความเชื่อมาผนวกเข้าด้วยกันหรือทำให้เป็นเรื่องเดียวกันกล่าวคือ เป็นการนำเอาเรื่องอิสรภาพและความอยู่รอดของประเทศชาติ
และสังคมไทยมาผนวกเข้ากับความคิดความเชื่อเรื่องพระสยามเทวาธิราชเทวดาใหญ่รักษาแผ่นดินไทย สัญลักษณ์พระสยามเทวา
ธิราชด้านหนึ่ง จึงสร้างบรรยากาศทางอารมณ์และความรู้สึกให้กับสังคมไทย ว่าได้รับความปลอดภัยและอยู่เย็นเป็นสุขจากการ
ปกป้องรักษาของพระสยามเทวาธิราชเทวดาใหญ่รักษาแผ่นดินไทยและอีกด้านหนึ่งให้คำอธิบายโลกทัศน์ของตนว่าปัญหาต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นและต้นตอของอิสรภาพและความอยู่รอดของประเทศชาติและสังคมไทย จะปลาสนาการไปด้วยอำนาจและพระบารมีแห่ง
พระสยามเทวาธิราชเทวดาใหญ่รักษาแผ่นดินไทย 2. สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชมีแบบแผนบางอย่างของการเกิดและการดำรง
อยู่ในสังคมกล่าวคือ สัญลักษณ์พระสยามเทวาธิราชเกิดมาจากความคิดความเชื่อของรัชกาลที่ 4 ในเรื่องเทวดาใหญ่รักษาแผ่นดิน
ไทยหรือเทพารักษ์รักษาประเทศชาติและสังคมไทย ความคิดความเชื่อดังกล่าวดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันด้วยพิธีบวง
สรวงประจำปี พระราชนิพนธ์ของหลวงประจำปี และพระราชนิพนธ์ของหลวงในโอกาสพิเศษอื่น ๆ ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์
พระสยามเทวาธิราชกับสังคมจึงมีความเกี่ยวข้องและเกี่ยวเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา และ 3. พิธีบวงสรวงประจำปี พระราชนิพนธ์ของ
หลวงประจำปี และพระราชนิพนธ์ของหลวงในโอกาสพิเศษอื่น ๆ เป็นแบบแผนพิธีกรรมที่เป็นตัวสร้างการยอมรับ เห็นคล้อยตามและก่อให้เกิด
ความเชื่อถือศรัทธาในพระสยามเทวาธิราชทั้งสิ้น ซึ่งพิธีกรรมทั้งหมดเน้นการสร้างการสร้างความเชื่อถือศรัทธาในพระสยามเทวาธิราช
โดยให้ความสำคัญสิทธิ์แห่งพระราชนิพนธ์ สถานที่ประกอบพิธีและองค์ประธานในพิธีเป็นที่ตั้ง

4181178624 : MAJOR ANTHROPOLOGY

KEY WORD : PRA SYAMADEVADHIRAJ / SYMBOL / ANTHROPOLOGY.

VERASAK JARUNOPATAM : THE SYMBOL OF PRA SYAMADEVADHIRAJ : AN
ANTHROPOLOGICAL ANALYSIS AND INTERPRETATION. THESIS ADVISOR :
PROF. AMARA PONGSAPICH, Ph.D. 250 pp. ISBN 974-03-0810-4

The belief that Pra Syamadevadhiraaj is the God Guardian of Thailand existed in the past, but it was built into an image in the reign of King Rama 4. He believed that there must be a God Guardian to protect and enable Thailand to overcome many risks without losing freedom. The King assigned Pra Ong Chao Praditworrakarn to create the image of Pra Syamadevadhiraaj and install in Song Dhamma Hall. After Song Dhamma Hall was pulled down, King Rama 5 invited the image of Pra Syamadevadhiraaj to Pital Hall and remains there to the present.

The homage - praying ceremony of Pra Syamadevadhiraaj Chinese offered many things on Chinese New Year celebration and suggested adding offering a meal to is related to the Chinese New Year celebration. King Rama 3 proclaimed that the priests. Later King Rama 4 propitiated Pra Syamadevadhiraaj by giving offerings on Chinese New Year celebration and on the first waxing moon of the fifth month which is Thai New Year calculated according to ancient Thai lunar system.

The symbol of Pra Syamadevadhiraaj consists of two parts which are the belief of Pra Syamadevadhiraaj and the image of Pra Syamadevadhiraaj. Both components make the symbol Pra Syamadevadhiraaj complete. The symbol of Pra Syamadevadhiraaj has noticeable characteristic. First, the symbol of Pra Syamadevadhiraaj originates from the belief in national freedom and survival combines with the belief of Pra Syamadevadhiraaj as the God Guardian of Thailand. The symbol of Pra Syamadevadhiraaj creates emotional and sensuous atmosphere in Thai society where national security and peace are under the protection of Pra Syamadevadhiraaj. At the same time, national security and peace of Thailand vanished through the power and virtue of Pra Syamadevadhiraaj. Second, the symbol of Pra Syamadevadhiraaj represent birth and continuity of society, the symbol of God Guardian protecting the nation and society. This belief survives until the present by daily and yearly homage-praying ceremonies confirm continuous relationship between Pra Syamadevadhiraaj and Thai society. Third, this daily and yearly of the homage - praying ceremonies and on special occasion are sacred royal rituals which reconfirm continuity of faith in the symbol of Pra Syamadevadhiraaj.